

**BACHELOROPLEIDING
OUDHEIDWETENSCHAPPEN**

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0725

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING OUDHEIDWETENSCHAPPEN VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	14
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	31
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	34
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	35
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	35

Dit rapport is vastgesteld op 16 maart 2020

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING OUDHEIDWETENSCHAPPEN VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen

Naam van de opleiding:	Oudheidwetenschappen
Internationale naam:	Ancient Studies
CROHO-nummer:	56704
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- Talen van het Oude Nabije Oosten - Archeologie - Grieks - Latijn - Oude Geschiedenis
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Bijzonderheden:	onderdeel van het ACASA-programma
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Regiostudies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 16-20 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 maart 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Oudheidwetenschappen beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);

- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oostenstudies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Het panel werd ondersteund door drs. M. (Mariëlle) Klerks die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleiding Oudheidwetenschappen wordt aangeboden door het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA), het samenwerkingsverband tussen de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam op het gebied van oudheidstudies, klassieke talen en archeologie.

De beoordeling van de bacheloropleiding Oudheidwetenschappen aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam maakt onderdeel uit van de visitatiegroep Regiostudies. In de periode maart 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 38 opleidingen aan vijf universiteiten: Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

De bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam werden vanwege samenwerking in de programma's gecombineerd.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. I. (Inge) Brinkman, professor in African Studies aan de Vakgroep Afrikaanse Talen en Culturen van Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. G. (Gert) Buelens, gewoon hoogleraar English and American Literature aan de Vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Brittannië);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- Dr. D. (Dario) Fazzi, docent Noord-Amerika Studies en International Studies aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. A.F.R. (Ann) Heirman, hoogleraar Chinese Taal en Cultuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);

- Prof. dr. V. (Vincent) Houben, hoogleraar Geschichte und Gesellschaft Südasiens aan de Humboldt Universität Berlin (Duitsland);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. D. (Daeyeol) Kim, professor aan het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO) van de Université Sorbonne Paris Cité (Frankrijk);
- L. (Lotte) Metz MA, docente Grieks en Latijn aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. A. (Andreas) Niehaus, hoogleraar Japanse Taal en Cultuur aan de Vakgroep Talen en Culturen (afdeling Zuid- en Oost-Azië) van de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. J.L.M. (Jan) Papy, gewoon hoogleraar, verbonden aan de Onderzoeksgroep Latijnse Literatuur van de KU Leuven (België);
- Dr. N.A. (Nicolet) Boekhoff-van der Voort, docent Islamstudies en coördinator Graduate School for the Humanities aan de Radboud Universiteit;
- C. (Charlotte) van der Voort, derdejaars bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, en pre-masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- E.L. (Emma) Mendez Correa, bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies, Universiteit Leiden].
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten studies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oostenstudies, Universiteit Leiden];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Regiostudies was dr. Els Schröder, medewerker van QANU. Zij was tevens coördinerend secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit en tijdens het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de start- en slotvergaderingen van het panel van de andere bezoeken en las en becommentarieerde elk conceptrapport. Tijdens haar verlofperiode werd zij bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam, en bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden vervangen door dr. Irene Conradie, bij het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen door dr. Anna Sparreboom. Hierbij werden nauwlettend de bevindingen tijdens de verschillende bezoeken geïkt.

Verschillende secretarissen ondersteunden het panel: drs. Trees Graas (medewerker van QANU) bij het bezoek aan de Radboud Universiteit; drs. Mariette Huisjes (freelance medewerker van QANU) bij het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden en het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen; drs. Erik van der Spek (freelance medewerker van QANU) bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden; drs. Mariëlle Klerks (freelance medewerker van QANU) bij het gecombineerde bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. De QANU-projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg, voorafgaand, tijdens en na afloop van elk bezoek.

Vorbereiding

Op 22 november 2018 vond een vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders. Voorafgaand aan de bezoeken informeerde de projectleider de panelleden telefonisch en per e-mail over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatierapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatierapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren (zie de toelichting in Bijlage 4).

Bezoek

Bij de start van elk bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Vertegenwoordigers van de opleidingscommissie namen deel aan het gesprek met docenten en studenten. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Er vonden in verschillende sessies ontwikkelgesprekken plaats waarin panelleden en vertegenwoordigers van de opleidingen met elkaar in gesprek gingen over ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen (zie Bijlage 3, dag 3 en 4 van het bezoekprogramma). De uitkomsten van het ontwikkelgesprek zijn in een apart verslag vastgelegd en afgestemd met het panel. Dit verslag publiceren de opleidingen zelf.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een *associate degree*-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op Standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding Oudheidwetenschappen beoogt studenten kennis bij te brengen van de cultuurgeschiedenis van de Oudheid, met aandacht voor cultuurcontact en confrontatie tussen de verschillende culturen rondom de Méditerranée en het Nabije Oosten. Tevens beoogt zij studenten inzicht te geven in de doorwerking van de Oudheid in processen van cultuuroverdracht en cultuurtransformatie. De opleiding heeft hierbij gekozen voor een interdisciplinaire insteek. Het panel heeft waardering voor het profiel van de opleiding. Het profiel is onderscheidend in Nederland en de nadruk op interdisciplinariteit, cultuurgeschiedenis en synchroon cultuurcontact past volgens het panel goed in het eigentijdse Angelsaksische academische discours. Het profiel zou volgens het panel, mede met het oog op de werving, nog wel scherper en meer coherent kunnen worden geformuleerd. Hierbij zouden de specifieke focuspunten enerzijds en de samenhang van deze onderscheidende elementen anderzijds nog duidelijker kunnen worden geëxpliciteerd en toegelicht. Tevens kan de opleiding naar oordeel van het panel in haar presentatie nog duidelijker zijn over de relatie interdisciplinariteit en kennis van specifieke disciplines.

Het panel is verder van oordeel dat de beoogde leerresultaten voor wat betreft niveau en oriëntatie passend zijn voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Ook vindt het panel dat de beoogde leerresultaten adequaat aansluiten bij de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en bij de internationale eisen. Over het geheel genomen is het panel van mening dat de beoogde leerresultaten het profiel van de opleiding voldoende reflecteren. Wel kan volgens het panel de aansluiting van de beoogde leerresultaten op het profiel op enkele punten nog verder verbeterd worden. Zo doet het panel de aanbeveling om het beoogde eindniveau Akkadisch expliciet in de beoogde leerresultaten op te nemen. Ook meent het panel dat de profilering op de sociaal-antropologische invalshoek, die internationaal gezien een zeer onderscheidend profiel kan opleveren, prominenter in de beoogde leerresultaten tot uitdrukking kan worden gebracht.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft veel waardering voor de onderwijsleeromgeving van de opleiding. Via de zes leerlijnen die elk zijn ingedeeld in oplopende niveaus van complexiteit, vindt een zorgvuldige opbouw van kennis, inzichten en vaardigheden plaats. Het programma kent daarbij een gestructureerde opzet. Hierbij wordt volgens het panel een goede mix gerealiseerd van enerzijds theoretische en analytische benaderingen vanuit een interdisciplinaire insteek, en anderzijds aandacht voor vakspecifieke disciplines, waaronder taalstudie. Het panel waardeert het dat het curriculum de mogelijkheid biedt Akkadisch te leren en te bestuderen. Het panel stelt vast dat het programma inhoudelijk actueel is en de beoogde leerresultaten afdekt. Daarnaast is het panel van mening dat het onderwijs overtuigend academisch is georiënteerd en dat de *deep learning*-onderwijsbenadering met de nadruk op reflectief leren en het gecontextualiseerd toepassen van kennis daarbij uitstekend aansluit. Deze onderwijsbenadering getuigt bovendien van een studentgerichte (*student-centred*) aanpak. Het gevarieerde palet aan soms zeer innovatieve werkvormen past goed bij de onderwijsbenadering en bij de leerdoelen van de modules. Verder worden studenten binnen het tutoraat intensief en adequaat begeleid bij de (keuzeprocessen in de) studie, waarbij ook aandacht is voor afstemming op toekomstige professionele ambities. De opzet van het scriptietraject en de scriptiebegeleiding vindt het panel degelijk. De docenten, van wie sommigen zijn aangesteld bij de VU en sommigen bij de UvA, zijn als team goed op elkaar ingespeeld. Ook vindt er veelvuldig overleg plaats, waarbij een programmateamleider een waardevolle rol speelt. Het team is zeer bevlogen en gedreven, is goed gekwalificeerd en wordt gewaardeerd door de studenten. De uitgebreide opleidingsbibliotheken met hun rijke collecties en de bronnenkamers bieden studenten uitstekende mogelijkheden.

Los van deze zeer positieve aspecten, zijn er volgens het panel ook enkele aandachtspunten. Zo is het panel van mening dat de arbeidsmarktoriëntatie van studenten steviger aangezet zou kunnen worden. Hierbij zou volgens het panel meer aandacht besteed kunnen worden aan beroepsperspectieven, aan de bewustwording van studenten van de vaardigheden waarover zij na

afronding van de opleiding beschikken, en aan de wijze waarop zij deze vaardigheden naar potentiële werkgevers toe kunnen articuleren. Daarnaast adviseert het panel de opleiding, mede met het oog op de geambieerde versterking van de internationale oriëntatie van de opleiding, de Engelse taalvaardigheid van docenten goed te blijven monitoren.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De invulling van het toetsdossier biedt de juiste handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen.

Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding in orde is en dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding adequaat afdekt. Het toetsplan is mooi uitgewerkt naar verschillende niveaus. De gehanteerde toetsvormen zijn gevarieerd en sluiten goed aan bij het onderwijs en de leerdoelen van de modules en er is sprake van een goede balans tussen formatieve en summatieve toetsing. Het panel vindt het zeer positief dat de focus in de toetsing (en daarmee de typen toetsvormen) gaandeweg verschuift binnen het curriculum in lijn met de toename in complexiteit. De verkenning van de mogelijkheden voor verdere digitalisering van de formatieve toetsing vindt het panel een uitstekend initiatief. Verder is het panel ook tevreden over de kwaliteit van de beoordelingen. Het panel vindt de gezamenlijke standaard beoordelingsformulieren voor schriftelijke werkstukken en presentaties van goede kwaliteit. Deze dragen bij aan de consistentie in de beoordelingen en tevens aan de vergelijkbaarheid van de toetsing van modules. De aandacht voor nabesprekingen en de goede kwaliteit feedback leveren volgens het panel een belangrijke bijdrage aan het leerproces van de student. Het panel vindt ook de toetsing in de eindfase (scriptie) over het geheel genomen van voldoende kwaliteit, al vindt het panel de toegekende cijfers soms aan de hoge kant.

Het panel adviseert de opleiding omwille van de transparantie en navolgbaarheid van de beoordelingen erop toe te zien dat alle scriptiebeoordelingsformulieren voldoende geschreven feedback bevatten. Met het oog op de ontwikkeling van het nieuwe uniforme scriptiemodel en scriptiebeoordelingsformulier adviseert het panel de beoordelingsprocedure zo in te richten dat iedere beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarnaast adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen.

De examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de VU (waaronder de toetskamer) die verantwoordelijk is voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de ACASA-bacheloropleiding Oudheidwetenschappen, heeft een proactieve instelling en borgt de kwaliteit van de toetsing op degelijke wijze. Zij hanteert hierbij een weldoordachte systematiek.

Alles overwegend concludeert het panel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni stelt het panel vast dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied, kennen vaak een interessante onderwerpkeuze en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden kijken met tevredenheid op de opleiding terug en komen, al dan niet na een aanpalende masteropleiding, terecht in relevante functies en werkvelden. Zij voelen zich in de regel voldoende toegerust op hun werkzaamheden.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

De voorzitter, prof. dr. Peter Van Nuffelen, en de secretaris, drs. Mariëlle Klerks, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 16 maart 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archeology (ACASA)

Sinds 2012 werken de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) samen binnen het *Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archeology (ACASA)*. Binnen het ACASA-samenwerkingsverband bieden de UvA en VU sinds 2012 gemeenschappelijke masterprogramma's en sinds 2017 gezamenlijke bachelorprogramma's aan. Eén van deze bacheloropleidingen is Oudheidwetenschappen. Het betreft een geïntegreerd curriculum dat gezamenlijk wordt gecoördineerd en aangeboden door de Faculteit der Geesteswetenschappen van de VU (FGw-VU) en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA (FGw-UvA). Dit betekent dat de beoogde leerresultaten, de onderwijsleeromgeving (inclusief het programma) en de toetsing gelijk zijn. Echter, er wordt geen *double degree of joint degree* toegekend. Studenten schrijven zich aan één instelling in en ontvangen na afronding van de opleiding hun diploma van de instelling waarbij zij staan ingeschreven.

Het panel is zeer te spreken over de samenwerking omdat het ziet dat het de kwaliteit van de opleiding ten goede komt. Het panel hoopt dat in de toekomst een vorm voor de samenwerking gevonden kan worden die de administratieve druk voor de betrokkenen kan beperken.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en visie

De opleiding Oudheidwetenschappen aan de VU beoogt studenten kennis bij te brengen van de cultuurgeschiedenis van de Oudheid, met aandacht voor cultuurcontact en confrontatie tussen de verschillende culturen rondom de Méditerranée en het Nabije Oosten. Tevens beoogt zij studenten inzicht te geven in de doorwerking van de Oudheid in processen van cultuuroverdracht en cultuurtransformatie. De opleiding heeft hierbij gekozen voor een interdisciplinaire insteek. Kennis, inzichten en reflectie op processen van cultuurverandering worden ontleend uit de disciplines Oude Geschiedenis, Archeologie en Erfgoed, Grieks en Latijn en talen van het Nabije Oosten (Akkadisch). Het is het nadrukkelijke doel van de opleiding de studenten zodanig toe te rusten dat zij in staat zijn om vraagstellingen vanuit interdisciplinair perspectief te benaderen en te beantwoorden. Daarbij wordt tevens een groot belang gehecht aan het ontwikkelen van het vermogen van studenten om primaire en secundaire bronnen kritisch te beoordelen.

Volgens het panel onderscheidt de opleiding zich in Nederland binnen het domein Regiostudies en Oudheid voornamelijk door haar interdisciplinaire benadering en diachrone perspectief enerzijds, en door de mogelijkheid van de bestudering in samenhang van de culturen van het Middellandse Zeegebied en het Nabije Oosten anderzijds. De nadruk op interdisciplinariteit, cultuurgeschiedenis en synchroon cultuurcontact past volgens het panel goed bij de internationale standaard zoals die zichtbaar is in het eigentijdse Angelsaksische academische discours. De opleiding benoemt verder dat zij zich bij de bestudering van de Oudheid wil onderscheiden door een sociaal-antropologische invalshoek. Het panel is van mening dat dit, ook internationaal gezien, een zeer onderscheidend profiel zou opleveren, maar meent tegelijkertijd dat het sociaal-antropologische aspect thans onvoldoende prominent in de beoogde leerresultaten (eindtermen) van de opleiding zichtbaar is om daadwerkelijk onderscheidend te zijn (zie Beoogde leerresultaten).

Het panel is over het geheel genomen positief over het profiel. Wel zou het profiel er volgens het panel baat bij kunnen hebben als het nog scherper en meer coherent zou worden geformuleerd. Hierbij zouden de specifieke focuspunten helder en expliciet kunnen worden benoemd en tegelijkertijd zou tevens de samenhang van deze verschillende elementen kunnen worden toegelicht en benadrukt. In dit verband zou de opleiding zich ook nog explicieter kunnen positioneren met betrekking tot de relatie tussen interdisciplinariteit en kennis van de specifieke disciplines. Het verder bijschaven van het profiel tot een nog scherper, coherent geheel zou volgens het panel mogelijk ook voor de werving van belang kunnen zijn.

Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft bij de formulering van de beoogde leerresultaten het domeinspecifieke referentiekader voor Regiostudies en de Oudheid als uitgangspunt genomen. Daarnaast heeft zij gebruik gemaakt van het *Subject Benchmark Statement for Area studies in the United Kingdom* en het *Subject Benchmark Statement for Classics and Ancient History*. Het panel waardeert de zorgvuldige aanpak bij de formulering van de beoogde leerresultaten waarbij afstemming binnen het bredere domein is gezocht.

De beoogde leerresultaten van de opleiding (eindtermen, zie Bijlage 1) zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling BA Oudheidwetenschappen 2019-2020 (OER) van de VU en UvA gezamenlijk. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten bestaan uit a) één set algemene eindtermen die duidelijk aansluiten op de Dublindescriptoren voor de bachelor, aangevuld met b) een set opleidingsspecifieke eindtermen, waarin de Dublindescriptoren nader zijn uitgewerkt voor het vakgebied van de opleiding Oudheidwetenschappen.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten bestudeerd en is hierover tevreden. Deze reflecteren naar het oordeel van het panel de Dublindescriptoren in voldoende mate en zijn voor wat betreft niveau en oriëntatie adequaat voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Zij zijn volgens het panel duidelijk geformuleerd en ook de niveaubepalingen zijn in orde. In dit verband is het het panel wel opgevallen dat het beoogde eindniveau Akkadisch niet in de beoogde leerresultaten is opgenomen. Het panel adviseert de opleiding dit niveau alsnog expliciet in de beoogde leerresultaten vast te leggen.

De beoogde leerresultaten zijn verder volgens het panel adequaat afgestemd op de verwachtingen van het vakgebied en op de internationale eisen. Ook zijn zij voldoende afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld. Een van de beoogde leerresultaten luidt bijvoorbeeld dat de student 'in staat is om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien'. Een ander beoogd leerresultaat beschrijft dat de student onder meer in educatieve zin kan uitleggen hoe de (idee) 'Oudheid' en antieke culturele artefacten en teksten door de tijd hebben gefunctioneerd. Ook de gerichtheid op het vermogen om schriftelijk en mondeling te rapporteren voor ook een breder dan een louter wetenschappelijk publiek getuigt volgens het panel van afstemming op de behoefte van het beroepenveld. Het panel constateert verder dat de beoogde leerresultaten over het geheel genomen het profiel van de opleiding voldoende reflecteren. Zoals hierboven al is opgemerkt, is het panel wel van mening dat de sociaal-antropologische invalshoek in de beoogde leerresultaten niet de nadruk heeft die verwacht mag worden voor een aspect waarop de opleiding onderscheidend wil zijn. Het panel adviseert dan ook de beoogde leerresultaten op dit punt duidelijker in lijn te brengen met het gewenste profiel.

Overwegingen

Het panel heeft waardering voor het profiel van de opleiding. Het profiel is onderscheidend in Nederland en de nadruk op interdisciplinariteit, cultuurgeschiedenis en synchroon cultuurcontact past volgens het panel goed in het eigentijdse Angelsaksische academische discours. Het profiel zou volgens het panel, mede met het oog op de werving, nog wel scherper en meer coherent kunnen worden geformuleerd. Hierbij zouden de specifieke focuspunten enerzijds en de samenhang van deze onderscheidende elementen anderzijds nog duidelijker kunnen worden geëxpliciteerd en toegelicht.

Tevens kan de opleiding naar oordeel van het panel in haar presentatie nog duidelijker zijn over de relatie interdisciplinariteit en kennis van specifieke disciplines.

Het panel is verder van oordeel dat de beoogde leerresultaten voor wat betreft niveau en oriëntatie passend zijn voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Ook vindt het panel dat de beoogde leerresultaten adequaat aansluiten bij de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en bij de internationale eisen. Over het geheel genomen is het panel van mening dat de beoogde leerresultaten het profiel van de opleiding voldoende reflecteren. Wel kan volgens het panel de aansluiting van de beoogde leerresultaten op het profiel op enkele punten nog verder verbeterd worden. Zo doet het panel de aanbeveling om het beoogde eindniveau Akkadisch expliciet in de beoogde leerresultaten op te nemen. Ook meent het panel dat de profilering op de sociaal-antropologische invalshoek, die internationaal gezien een zeer onderscheidend profiel kan opleveren, prominenter in de beoogde leerresultaten tot uitdrukking kan worden gebracht.

Conclusie

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: samenhang

Het panel stelt vast dat binnen het (gezamenlijke deel van het) programma langs zes duidelijk gestructureerde en samenhangende leerlijnen wordt gewerkt aan de opbouw van de kennis, inzichten en vaardigheden die nodig zijn voor de realisatie van de beoogde leerresultaten. De opbouw van deze leerlijnen is gebaseerd op de *Taxonomy of learning domains* van Bloom. Iedere leerlijn is onderverdeeld in drie niveaus van een oplopende moeilijkheidsgraad en loopt vanaf het eerste jaar door het gehele programma heen. Het gaat om de volgende leerlijnen:

1. Leerlijn Cultuurgeschiedenis
2. Leerlijn Synchroon cultuurcontact
3. Leerlijn Diachroon cultuurcontact en doorwerking en receptie
4. Leerlijn Academische vaardigheden en internationale oriëntatie en loopbaanontwikkeling
5. Leerlijn Bronnen
6. Leerlijn Interdisciplinariteit

De eerste drie leerlijnen betreffen inhoudelijke leerlijnen die zijn gericht op culturele patronen en processen en cultuuroverdracht in diachrone en synchrone zin. De vierde leerlijn betreft een ACASA-brede leerlijn waarbinnen wordt gewerkt aan de opbouw van academische vaardigheden, zoals onderzoeksvaardigheden, academisch schrijven, creatief of zakelijk schrijven en mondeling presenteren. Daarnaast besteedt de leerlijn ook aandacht aan wetenschapsfilosofie, internationale oriëntatie en loopbaanontwikkeling. De Bronnen-leerlijn richt zich op keuze en gebruik van bronnen (methodologie). Binnen de leerlijn Interdisciplinariteit, tenslotte, wordt studenten geleerd om onderzoeksvragen interdisciplinair te bezien en bij specifieke thema's of onderzoeken een combinatie van disciplines te kiezen en daarbij een kritische afweging te maken.

Het Toetsplan Bachelor Oudheidwetenschappen bevat een helder overzicht van de leerlijnen, waarbij voor de verschillende niveaus van elke leerlijn is aangegeven in welke modules de leerlijn aan bod komt. Het panel stelt vast dat de leerlijnen een goede opbouw en samenhang binnen het curriculum realiseren. Uit het studentenhoofdstuk van de zelfevaluatie heeft het panel opgemaakt dat voor studenten niet altijd een duidelijke thematische lijn binnen het programma te zien is. Het panel adviseert de opleiding hieraan in de communicatie naar studenten toe aandacht te besteden.

Opzet

De opleiding wordt uitsluitend in voltijd aangeboden. Het programma beslaat drie studiejaren van elk 60 EC en bestaat uit een propedeuse (60 EC) en postpropedeuse (120 EC). De propedeuse bestaat voor 48 EC uit verplichte modules en voor 12 EC uit keuze-modules ter oriëntatie op de specialisatie in de postpropedeuse. De postpropedeuse bestaat voor 48 EC uit verplichte gezamenlijke modules, waaronder Wetenschapsfilosofie, en voorts uit de specialisatie (30 EC), een minor/keuzeruimte (30 EC) en de bachelorscriptie (12 EC). Het studiejaar kent een indeling in twee semesters die elk zijn onderverdeeld in twee blokken van acht weken (elk 12 EC) en een derde blok van vier weken (6 EC).

In Bijlage 2 is een schematisch overzicht van het programma van de opleiding opgenomen. Het panel constateert dat een aantal modules ACASA-brede modules betreffen. Deze modules zijn zo ingestoken dat zij relevant zijn voor meerdere ACASA-bacheloropleidingen. De modules karakteriseren zich door hun interdisciplinaire benadering en het Engels als onderwijstaal. De ACASA-modules worden gevolgd door studenten van twee of alle drie de ACASA-bacheloropleidingen (Archeologie, Griekse en Latijnse taal en cultuur (GLTC) en Oudheidwetenschappen).

Inhoud

Op grond van de vakbeschrijvingen in de studiegids en studiehandleidingen, de leerdoelen, de gehanteerde literatuur en de gesprekken tijdens het bezoek heeft het panel zich een goed beeld gevormd van de inhoud van het programma.

Het programma van de opleiding is zo opgezet dat vanuit een inleidende, oriënterende, brede basis de focus gaandeweg verschuift naar verdere verbreding en verdieping, en specialisatie. De propedeuse legt een brede interdisciplinaire basis. Studenten volgen modules over de cultuurgeschiedenis van de Oudheid en de bronnen waarop deze kennis berust. Zo wordt een overzicht geboden van de materiële en immateriële cultuur van de Oudheid (bijv. in de modules 'Cultural History of the Ancient World 1 en 2', 'Antieke Filosofie'). Daarnaast doen studenten kennis op over de doorwerking en receptiegeschiedenis van de Oudheid en wordt hun een overzicht geboden van de verschillende typen bronnen voor cultuurhistorische kennis van de Oudheid en van onderzoeksmethoden (bijv. in 'Omgaan met historische bronnen'). Hierbij wordt tot tevredenheid van het panel aandacht besteed aan zowel mogelijkheden als beperkingen van verschillende typen bronnen en aan de meerwaarde van het combineren van verschillende onderzoeksperspectieven. De propedeuse introduceert studenten verder in de werken, plaatsen en monumenten die tot de klassieke canon behoren en studenten verwerven bovendien kennis op het gebied van de interactie tussen mediterrane culturen en de culturen van het Nabije Oosten. In het tweede semester van de propedeuse oriënteren studenten zich via een aanbod aan keuzemodules waaruit zij er twee dienen te kiezen, op de te volgen specialisatie(s).

Het tweede en derde studiejaar bieden vervolgens verdere interdisciplinaire verbreding en verdieping en disciplinaire specialisatie. De interdisciplinaire verbreding en verdieping vindt plaats aan de hand van zeven modules die studenten Oudheidwetenschappen gezamenlijk en soms ook met studenten van andere ACASA-bacheloropleidingen volgen. Ingegaan wordt op algemene theoretische geesteswetenschappelijke stromingen en theoretische benaderingen van religie, canonvorming en connectiviteit en cultuurcontact. Na een voorbereidende onderzoeksmodule erfgoedstudies gaan studenten in hun tweede jaar op (de ACASA-)excursie naar Griekenland of Italië. Tijdens de excursie worden 'sites' en musea bezocht. De locaties worden daarbij vanuit een interdisciplinair perspectief bestudeerd, waarbij aandacht wordt besteed aan de materiële, (cultuur-)historische, tekstuele, en *Nachleben*- en erfgoedgerelateerde aspecten. Het panel vindt deze excursie zeer waardevol. Verder volgen studenten onder andere een module Receptie en creatief schrijven, waarbij aandacht besteed wordt aan de literaire doorwerking van de Oudheid, maar waarbij studenten bovendien vaardigheden opdoen om teksten voor een breder publiek te schrijven (bijv. kort verhaal, gedicht). In de ACASA-brede onderzoeksmodule 'Lieux de mémoire' in het derde jaar komen de verschillende manieren aan de orde waarop plaatsen, symbolen, teksten, personen en instituties betekenis krijgen. Aandacht wordt onder meer besteed aan hoe de verschillende disciplines de relevante theorieën en methoden

gebruiken en toepassen. Volgens het panel is er zowel thematisch als qua benadering sprake van een grote samenhang tussen de verschillende gezamenlijke vakken.

De disciplinaire specialisatie (30 EC) vindt in het tweede en derde jaar plaats aan de hand van vijf specialisaties:

1. Talen van het Oude Nabije Oosten

Binnen deze specialisatie bouwen studenten aan hun grammaticale kennis van het Akkadisch en aan hun leesvaardigheid van verschillende soorten van Akkadische teksten in spijkerschrift. Daarnaast bouwen zij een grondige kennis op van de politieke en cultuurgeschiedenis van het Oude Nabije Oosten (bijv. in het vak 'History and Culture of the Ancient Near East') en leren zij teksten als historische bronnen te evalueren;

2. Grieks

Deze specialisatie leert studenten zelfstandig om te gaan met teksten in het Grieks van een middelmatige moeilijkheidsgraad. Tevens verwerven studenten inzicht in de consequenties van de contemporaine literaire en cultuurhistorische context voor het gebruik als bron (bijv. 'Postklassiek Grieks'). Zodoende leren zij tekst te gebruiken als bron bij (interdisciplinair) onderzoek binnen het vakgebied;

3. Latijn

Deze specialisatie heeft dezelfde inhoudelijke focus als de vorige, maar richt zich in plaats van op het Grieks op het Latijn (een voorbeeld van een vak is 'Postklassiek Latijn');

4. Archeologie

De specialisatie Archeologie biedt studenten de mogelijkheid zich te specialiseren op het gebied van archeologie, erfgoed en materiële cultuur (bijv. in het vak 'Archaeology and the City');

5. Oude Geschiedenis

Binnen deze specialisatie kunnen studenten zich verder toeleggen op verschillende aspecten en/of thema's binnen de Oude Geschiedenis (bijv. via vakken als 'Multiculturalisme in het Oude Rome').

Het panel heeft een overzicht van de doelstellingen en de inhoud van de afzonderlijke specialisaties bekeken en is van mening dat deze elk logisch aansluiten bij de brede, gezamenlijke programmaonderdelen. Verder meent het panel dat de specialisaties inhoudelijk mooie, samenhangende pakketten vormen. Het panel meent bovendien dat deze specialisaties zeker voldoende bestaansrecht hebben gezien de goede doorstroommogelijkheden die zij bieden naar ACASA-masteropleidingen ('Classics and Ancient Civilizations' en 'Archaeology').

Het panel stelt vast dat aan academische vaardigheden en wetenschapsfilosofie binnen het curriculum aandacht wordt besteed in de gemeenschappelijke, ACASA-brede bachelormodules (bijv. de eerstejaarsmodules 'Cultural History of the Ancient World' 1 en 2, of de tweedejaarsmodule 'Philosophy of the Humanities'). De training in academische vaardigheden is daarnaast opleidingsspecifiek uitgewerkt door integratie binnen verschillende modules Oudheidwetenschappen (zoals 'The Mediterranean World in Europe', of bijvoorbeeld via opdrachten binnen verschillende modules). Hierdoor worden studenten in staat gesteld de academische vaardigheden vakspecifiek toe te passen en ontstaat er volgens het panel een mooie verwevenheid met de inhoudelijke leerlijnen van de opleiding. Het panel heeft uit de zelfevaluatie opgemaakt dat de opleiding na signalen van studenten ten tijde van de visitatie bezig is de inbedding van academische vaardigheden in de opleidingsspecifieke modules nog beter af te stemmen op de behoeften van de studenten. Studenten verzamelen de opdrachten die zij op het gebied van Academische Vaardigheden maken in een portfolio, aan de hand waarvan de tutor (zie Begeleiding) hun voortgang kan monitoren.

In het derde studiejaar volgen studenten verder een minor (30 EC). Het panel stelt vast dat zij hierbij een keuze kunnen maken voor een minor uit het aanbod van zowel de VU als de UvA, maar dat zij de minorruimte ook kunnen vullen met modules van de ACASA-bacheloropleidingen Archeologie of GLTC, of met modules uit andere bacheloropleidingen. Daarnaast kunnen zij de minorruimte gebruiken voor het volgen van vakken in het buitenland, waartoe zij door de opleiding actief worden gestimuleerd. De ACASA-opleidingen beschikken over verschillende uitwisselingsverdragen die

studenten hiertoe allerlei mogelijkheden bieden. Het volgen van een stage voor maximaal 12 EC behoort eveneens tot de mogelijkheden.

De opleiding wordt afgesloten met het afstudeertraject dat bestaat uit het bachelorscriptiecolloquium (3 EC, zie verder onder Begeleiding) en de afstudeerscriptie zelf (9 EC). De inhoudelijke en procedurele eisen waaraan de scriptie dient te voldoen (o.a. omvang, planning, eisen scriptievoorstel, beoordelingscriteria), zijn helder vastgelegd in de scriptiehandleiding. Studenten dienen op een zelfgekozen onderwerp op het terrein van de Oudheidwetenschappen te laten zien dat zij onder begeleiding zelfstandig een eenvoudig onderzoek kunnen opzetten en uitvoeren. Van studenten wordt verwacht dat zij een wetenschappelijk debat in beeld brengen, een *status quaestionis* weergeven en een beargumenteerde positie innemen met betrekking tot het gekozen onderwerp. Studenten die meer willen en aankunnen dan het reguliere programma kunnen zowel bij de FGw-VU als bij de FGw-UvA een honoursprogramma van 30 EC (bovenop de reguliere 180 EC) volgen, dat gericht is op verdieping of verbreding.

Tijdens het bezoek gaven de studenten aan er in de praktijk nauwelijks iets van te merken dat de opleiding door twee verschillende instellingen gezamenlijk wordt aangeboden, hetgeen het panel een compliment vindt. Het onderwijs wordt aangeboden op één locatie, namelijk op de binnenstadcampus van de UvA. In het studiejaar 2017-2018 zorgden slechts enkele kleine administratieve aspecten soms voor verwarring bij studenten. De onderwijsadministratie is ondergebracht bij de VU en cijfers van bij de UvA ingeschreven studenten worden overgezet naar het UvA-systeem. In het genoemde studiejaar verliep de cijferuitwisseling soms niet helemaal soepel. Ook verschillen tussen de instellingen in inschrijvingstermijnen voor modules zorgden soms voor onduidelijkheid. Het panel adviseert de opleiding op dit punt goed vinger aan de pols te blijven houden. Over het algemeen zien studenten echter vooral de voordelen van de samenwerking (o.a. meer specialisatie, twee bibliotheken in plaats van één).

Het panel is van mening dat het programma een duidelijke structuur kent. Het programma kent volgens het panel een goede mix van enerzijds theoretische en analytische benaderingen, waarbij een interdisciplinaire insteek wordt gehanteerd, en anderzijds aandacht voor vakspecifieke disciplines, waaronder taalstudie. Het panel waardeert het daarbij dat studenten door de inbedding binnen dit programma de mogelijkheid wordt geboden kennis van het Akkadisch te verwerven. Het programma overziend, stelt het panel bovendien vast dat de sociaal-antropologische invalshoek waarop de opleiding onderscheidend wil zijn, in het programma (in tegenstelling tot in de beoogde leerresultaten) zowel expliciet (bijv. in de modules 'Lieux de mémoire', 'Cultural contact: East and West') als impliciet duidelijk herkenbaar is.

Het panel stelt vast dat het programma inhoudelijk up-to-date is en de beoogde leerresultaten afdekt.

Onderwijstaal

De opleiding wordt nu in het Nederlands aangeboden, maar het panel heeft vernomen dat de opleiding van plan is om, naast de Nederlandstalige specialisaties, ook een specialisatie in het Engels aan te gaan bieden. De opleiding wil hiermee de internationale oriëntatie van het profiel van de opleiding versterken en zo de Nederlandstalige studenten een internationaal perspectief bieden en tegelijkertijd internationale studenten bedienen. Reeds nu worden de ACASA-brede, meer generieke en op cultuur gerichte modules in het Engels aangeboden. Tijdens het bezoek vertelden de studenten het panel dat zij dat heel prettig vinden, omdat de literatuur in de regel ook Engelstalig is. Zij vinden het bovendien een goede voorbereiding op een toekomstige masteropleiding, die meestal ook Engelstalig is. Wel geven zij aan dat zij het prettig vinden als taalverwervingsonderwijs wel in het Nederlands wordt aangeboden. Het panel sluit zich hierbij aan. Het ondersteunt de plannen van de opleiding om een specialisatie in het Engels aan te bieden, maar adviseert bij de taalverwerving vast te houden aan ook het Nederlands als onderwijstaal, gezien het belang van een goede opbouw van de taalvaardigheid.

Oriëntatie

Het onderwijs van de opleiding is overtuigend academisch georiënteerd. Hiervan getuigen allereerst de ruime aandacht voor academische vaardigheden, wetenschapsfilosofie en de kritische omgang met bronnen (zie Inhoud). Ook de ontwikkeling van het reflectievermogen krijgt gedurende de gehele opleiding voortdurend de aandacht (zie ook Onderwijsmethode en werkvormen). De opleiding zet bijvoorbeeld nadrukkelijk in op het bezien van onderwerpen en bronnen vanuit verschillende disciplinaire invalshoeken en het maken van kritische afwegingen daarbij. Dit geeft een duidelijk stimulans aan de ontwikkeling van het reflectief vermogen van studenten. Ten slotte neemt wetenschappelijk onderzoek binnen de opleiding een belangrijke plaats in (onderzoeksintensief). Niet alleen doen studenten kennis op van onderzoeksmethoden en ontwikkelen zij de vaardigheden om zelf onderzoek te doen, ook koppelen docenten het onderwijs waar mogelijk aan (eigen) onderzoek.

Onderwijsmethode en werkvormen

Het panel stelt vast dat de onderwijsmethode in lijn is met de gedeelde ACASA-brede onderwijsvisie. Deze gedeelde onderwijsvisie sluit aan bij de onderwijsvisie van de FGw-VU. De opleiding gaat uit van het principe van *constructive alignment*, waarbij onderwijs en toetsing voortkomen uit eindtermen, leerdoelen en een visie op het curriculum. Het centrale uitgangspunt voor het onderwijs van de opleiding is dat studenten zelf de verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces voelen en leren nemen (*student-centred*) met als doel studenten voor te bereiden op een leven lang leren. De opleiding probeert een en ander te bewerkstelligen door studenten te stimuleren een actieve houding aan te nemen en door hen inzicht te bieden in verschillende leerstijlen en hun eigen leren daarbinnen te plaatsen. Hieraan wordt zowel binnen het onderwijs als binnen de studiebegeleiding aandacht besteed (zie Begeleiding). Dit reflectief leren, waarbij studenten door zelfevaluatie gaandeweg leren welke leerstrategieën voor hen effectief zijn en welke minder, wordt gecombineerd met het gecontextualiseerd toepassen van verworven kennis in diverse situaties waarin de student later in een vervolgopleiding en/of werksituatie mee te maken zal krijgen. Met deze zogenaamde *deep learning*-onderwijsbenadering beoogt de opleiding haar studenten de vaardigheden en attitude bij te brengen om optimaal te kunnen functioneren in de toekomstige werkcontext. Het panel vindt deze onderwijsmethode goed gekozen.

De opleiding zet een gevarieerd palet aan soms zeer innovatieve werkvormen in die volgens het panel uitstekend passen bij de gekozen onderwijsbenadering en de leerdoelen van de modules. Modules maken vaak gebruik van een combinatie aan werkvormen die de integratie van inhoud en vaardigheden stimuleren, zelfstandig werken en reflectie bevorderen en/of interactief zijn. Voorbeelden van werkvormen die de opleiding inzet zijn hoor- en werkcolleges, seminars, debatten, individuele en groeps(onderzoeks)opdrachten, presentaties, papers, excursies, etc. Een voorbeeld van een excursie is de reeds eerdergenoemde ACASA-brede, interdisciplinair georiënteerde excursie naar Griekenland of Italië in het tweede jaar. Een andere excursie wordt ondernomen binnen het eerstejaars vak Omgaan met historische bronnen. Studenten doen met de excursies onder meer internationale ervaring op. Binnen de talige specialisaties worden verschillende werkvormen gehanteerd om tot begrip van teksten te komen, zoals *close reading*, intensieve leescolleges, vertaalvaardigheidssessies/vertaalpractica of computerpractica. Daarnaast speelt formatieve feedback een belangrijke rol in het onderwijs.

Een volgens het panel zeer innovatieve onderwijsvorm is de *pressure cooker*. Deze onderwijsvorm wordt ingezet bij de Intensieve Introductie bij de start van het eerste studiejaar. Tijdens deze introductie werken studenten van de drie ACASA-bacheloropleidingen Oudheidwetenschappen, Archeologie en GLTC in gemengde groepjes samen aan onderwerpen die samenhangen met één centraal thema. De samenwerking is intensief en de groepjes dienen binnen een korte tijdspanne een interdisciplinaire onderzoeksvraag te hebben geformuleerd die zij moeten presenteren. Dit is tevens een goed voorbeeld van hoe interdisciplinariteit en persoonlijk, kleinschalig onderwijs kenmerkende aspecten zijn van het onderwijs van de ACASA-bacheloropleidingen. Andere innovatieve onderwijsvormen zijn blogs of vlogs waarin studenten kennis, inzichten of vaardigheden die zij hebben opgedaan delen en zo valoriseren. De opleiding is verder de mogelijkheden voor *blended learning* aan het onderzoeken.

In aanvulling op het bovenstaande wordt het onderwijs tevens vaak verrijkt met (internationale) gastcolleges, congressen of lezingenseries en met extra-curriculaire gezamenlijke bezoeken aan tentoonstellingen of met extra-curriculaire excursies.

Begeleiding

In de onderwijsvisie van de FGw-VU speelt (studie)begeleiding een belangrijke rol. In lijn daarmee kent de opleiding een intensieve begeleidingsstructuur die vorm krijgt binnen een tutoraat en bestaat uit een combinatie van onderwijs en begeleiding. De studiebegeleiding start reeds vóór aanvang van de opleiding met een Matchingsdag, waarbij studenten een dagdeel op de opleiding doorbrengen en een toets betreffende hun geschiktheid voor de opleiding afleggen. Vervolgens krijgt elke student bij aanvang van de opleiding vanuit de staf een tutor toegewezen, die de student gedurende de opleiding begeleidt. De begeleiding richt zich op de studievoortgang en nadrukkelijk op een tijdige (zowel plenaire als individuele) voorlichting en advisering met betrekking tot keuzemomenten in de studie (bijv. keuze specialisatie, invulling keuzeruimte/minor, voorbereiding keuze master). Daarnaast houden de docent-tutores aan de hand van het portfolio zicht op de voortgang van studenten op het gebied van academische vaardigheden. Het stimuleren van zelfreflectie en het inzicht verkrijgen in de eigen leerstijl (zie Onderwijsmethode en werkvormen) neemt ook binnen de studiebegeleiding een belangrijke plaats in.

Binnen de studiebegeleiding krijgt, in het verlengde van de voorlichting en advisering met betrekking tot keuzemomenten, ook de arbeidsmarktoriëntatie vorm. Door de specialisatie en de invulling van de keuzeruimte/minor in lijn met de ambities van de student strategisch te kiezen, vindt een weldoordachte voorbereiding op de toekomst (vervolgopleiding, arbeidsmarkt) plaats. Daarnaast wordt vanuit de studiebegeleiding voorlichting door alumni georganiseerd. Tijdens het bezoek vertelden de studenten het panel dat zij vinden dat er in de opleiding relatief weinig expliciete aandacht voor beroepsperspectieven is. Het panel adviseert de opleiding om de arbeidsmarktoriëntatie steviger aan te zetten. In dit verband geeft het panel de opleiding ter overweging mee om studenten nog meer bewust te maken van de specifieke vaardigheden die zij tijdens de studie ontwikkelen (bijv. analyseren, presenteren, schrijven), en hoe zij die naar buiten toe, bijvoorbeeld in sollicitatieprocedures, kunnen articuleren. Het panel hoopt dat de werkgroep Werkveld en de Werkveldadviesraden hierbij een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Studenten vertelden het panel tijdens het bezoek dat zij zeer tevreden zijn met de studiebegeleiding die zij ontvangen. Voor specifiekere vormen van begeleiding staan studenten naast de docent-tutor ook de studieadviseurs, de studentendecanen en studentenpsychologen van de instelling van inschrijving ter beschikking.

Verder ontvangen studenten ook scriptiebegeleiding. De scriptiebegeleiding bestaat uit een combinatie van een scriptiecolloquium, dat in aansluiting op het scriptietraject wordt gevolgd, en individuele begeleiding. Het scriptiecolloquium bestaat uit een serie plenaire bijeenkomsten en opdrachten ten aanzien van de verschillende aspecten van de scriptie (o.a. het kiezen van een onderwerp, de scriptieopzet, het schrijf- en revisieproces) waaraan deadlines zijn verbonden. Het colloquium mondt uit in een scriptievoorstel (scriptiewerkplan) waarop studenten een *go/no go* ontvangen van de scriptiecoördinator. Daarna kunnen zij starten met de scriptie. Tijdens dit proces worden zij verder voornamelijk individueel begeleid. Het panel vindt deze opzet van het scriptie(begeleidings)traject degelijk. Ten tijde van de visitatie waren er gezien het relatief korte bestaan van de ACASA-opleiding nog geen studenten die al bezig waren met het scriptietraject. Uit de scriptiehandleiding Oudheidkunde heeft het panel opgemaakt dat de voorloper van de opleiding (de VU-opleiding Oudheidkunde) eveneens een gecombineerde vorm van individuele studiebegeleiding en studiebegeleiding per cohort aan de hand van een scriptiecolloquium kende.

Onderwijzend personeel

Het onderwijs wordt verzorgd door een team dat bestaat uit docenten die werkzaam zijn bij de FGw-VU en docenten die werkzaam zijn bij de FGw-UvA. De docenten zijn afkomstige uit de disciplines Archeologie, GLTC, Filosofie en (Oude) Geschiedenis. Het team dat verantwoordelijk is voor het verzorgen van het onderwijs van de opleiding heeft een totale omvang van 18,57 fte, waarvan 9,35

fte aan VU-docenten. Het team bestaat uit acht hoogleraren, één bijzonder hoogleraar, drie universitair hoofddocenten, twaalf universitair docenten en drie docenten. Bijna al het onderwijzend personeel is in vaste dienst.

Het panel heeft informatie bestudeerd over de behaalde onderwijskwalificaties en onderzoeksexpertise van de docenten en stelt vast dat het docententeam goed gekwalificeerd is om het programma van de opleiding te kunnen realiseren. Gezamenlijk dekken de docenten de benodigde expertise op het gebied van de in de opleiding vertegenwoordigde disciplines af. Het overgrote merendeel van de docenten beschikt over een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO), vier docenten beschikken tevens over een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) en enkele docenten zijn bezig deze kwalificatie te behalen. Alle docenten zijn gepromoveerd en actief op het gebied van (internationaal) onderzoek. Met betrekking tot de Engelse taalvaardigheid van docenten stelt het panel vast dat een deel van de docenten beschikt over een certificering Engels op C1 of C2-niveau van het *Common European Framework of Reference (CEFR)* of *native speaker* is. In het studentenhoofdstuk van de zelfevaluatie gaven de studenten aan dat het Engels van sommige docenten nog verder verbeterd zou kunnen worden. Tot zijn tevredenheid heeft het panel vernomen dat de Engelse taalvaardigheid van docenten de aandacht heeft van de opleiding. Mede met het oog op de ontwikkeling van een Engelstalige specialisatie wordt ten tijde van de visitatie gewerkt aan certificering van de Engelse taalvaardigheid op C1-niveau van de gehele staf.

Het panel heeft met het docententeam gesproken over hoe de samenwerking tussen de VU-docenten en de UvA-docenten binnen het team verloopt. De docenten gaven aan dat de gezamenlijke betrokkenheid bij de ontwikkeling van de opleiding ertoe heeft bijgedragen dat zij inmiddels goed op elkaar zijn ingespeeld. Na een aanvankelijke, onvermijdelijke toename in de werkdruk, is deze inmiddels genormaliseerd. Er vindt veelvuldig overleg plaats en de samenwerking verloopt volgens beide partijen constructief en naar volle tevredenheid. Volgens het panel is hierbij de aanstelling in september 2018 van een 'programmamanager Oudheidwetenschappen & ACASA-brede modules' een zeer goed initiatief geweest. De programmamanager vervult een belangrijke rol bij het bevorderen van de interne afstemming (bijvoorbeeld bevorderen onderlinge aansluiting van modules en leerlijnen, bevorderen van cohesie en afstemming binnen de staf, entameren van nieuw interdisciplinair onderzoek). De studenten vertelden het panel dat zij in het onderwijs, de begeleiding of toetsing geen verschillen bemerken tussen de docenten van de VU en van de UvA. Het panel heeft wel van de docenten vernomen dat er enkele verschillen van meer bureaucratische aard zijn tussen docenten met een aanstelling bij de VU of bij de UvA (bijvoorbeeld urenverrekening). In de dagelijkse werkpraktijk kunnen deze de samenwerking beïnvloeden en het panel hoopt dat deze verschillen in de toekomst kunnen worden geadresseerd.

Het panel stelt vast dat voldoende aandacht besteed wordt aan professionalisering van het team, onder andere via thematische professionaliseringsbijeenkomsten. Tijdens de ontwikkelingsfase van de opleiding zijn docenten in werkgroepen actief geweest op het gebied van onderwijsvernieuwing, excellentie en internationalisering hetgeen heeft geleid tot nieuwe inzichten op het gebied van onderwijs en didactiek.

Het panel complimenteert de docenten met hun inzet en bevoegdheid. Studenten zijn lovend over hun docenten. Zij vinden hen gepassioneerd, inspirerend en zij waarderen de vele verschillende expertises van het team en het laagdrempelige, persoonlijke contact met de docenten. De korte lijntjes zorgen ervoor dat signalen van studenten snel worden opgevangen, waarna er passende actie wordt ondernomen.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

Zowel de UvA als de VU beschikken over uitgebreide opleidingsbibliotheken met rijke collecties. Beide instellingen hebben naar grote tevredenheid van het panel een vrij toegankelijke bronnenkamer die regelmatig voor de colleges worden gebruikt.

Overwegingen

Het panel heeft veel waardering voor de onderwijsleeromgeving van de opleiding. Via de zes leerlijnen die elk zijn ingedeeld in oplopende niveaus van complexiteit, vindt een zorgvuldige opbouw van kennis, inzichten en vaardigheden plaats. Het programma kent daarbij een gestructureerde opzet. Hierbij wordt volgens het panel een goede mix gerealiseerd van enerzijds theoretische en analytische benaderingen vanuit een interdisciplinaire insteek, en anderzijds aandacht voor vakspecifieke disciplines, waaronder taalstudie. Het panel waardeert het dat het curriculum de mogelijkheid biedt Akkadisch te leren en te bestuderen.

Het panel stelt vast dat het programma inhoudelijk actueel is en de beoogde leerresultaten afdekt. Daarnaast is het panel van mening dat het onderwijs overtuigend academisch is georiënteerd en dat de *deep learning*-onderwijsbenadering met de nadruk op reflectief leren en het gecontextualiseerd toepassen van kennis daarbij uitstekend aansluit. Deze onderwijsbenadering getuigt bovendien van een studentgerichte (*student-centred*) aanpak. Het gevarieerde palet aan soms zeer innovatieve werkvormen past goed bij de onderwijsbenadering en bij de leerdoelen van de modules. Verder worden studenten binnen het tutoraat intensief en adequaat begeleid bij de (keuzeprocessen in de) studie, waarbij ook aandacht is voor afstemming op toekomstige professionele ambities. De opzet van het scriptietraject en de scriptiebegeleiding vindt het panel degelijk. De docenten, van wie sommigen zijn aangesteld bij de VU en sommigen bij de UvA, zijn als team goed op elkaar ingespeeld. Ook vindt er veelvuldig overleg plaats, waarbij een programmateamleider een waardevolle rol speelt. Het team is zeer bevoegen en gedreven, is goed gekwalificeerd en wordt gewaardeerd door de studenten. De uitgebreide opleidingsbibliotheken met hun rijke collecties en de bronnenkamers bieden studenten uitstekende mogelijkheden.

Los van deze zeer positieve aspecten, zijn er volgens het panel ook enkele aandachtspunten. Zo is het panel van mening dat de arbeidsmarktorientatie van studenten steviger aangezet zou kunnen worden. Hierbij zou volgens het panel meer aandacht besteed kunnen worden aan beroepsperspectieven, aan de bewustwording van studenten van de vaardigheden waarover zij na afronding van de opleiding beschikken, en aan de wijze waarop zij deze vaardigheden naar potentiële werkgevers toe kunnen articuleren. Daarnaast adviseert het panel de opleiding, mede met het oog op de geambieerde versterking van de internationale oriëntatie van de opleiding, de Engelse taalvaardigheid van docenten goed te blijven monitoren.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Conclusie

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

De toetsing binnen de opleiding is zodanig georganiseerd en vormgegeven dat deze in lijn is met zowel het toetsbeleid van de FGw-VU als het toetsbeleid van de FGw-UvA. Voor de VU betekent dit dat de toetsing is afgestemd op de Notitie Toetsbeleid (augustus 2018) van de faculteit, waarin het VU-brede toetsbeleid is gespecificeerd voor de FGw. Het panel stelt vast dat de Notitie Toetsbeleid heldere richtlijnen stelt ten aanzien van de kwaliteit van toetsen, de toetspraktijk, de kwaliteit van examinatoren, het toetsdossier, het toetsplan van de opleiding en de kwaliteitsborging.

Het panel is van oordeel dat het toetsbeleid er degelijk uitziet. De invulling van het toetsdossier biedt de juiste handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen. De toetsdossiers bevatten

de studiehandleiding en de relevante documentatie met betrekking tot alle toetsonderdelen van de modules (onder andere de toets zelf, het antwoordmodel, beoordelingsformulier, naam van de docent die de collegiale check heeft uitgevoerd).

Het panel constateert dat het toetsbeleid bovendien op adequate wijze opleidingsspecifiek is geconcretiseerd in het door de VU en UvA gemeenschappelijk geformuleerde document Toetsplan Bachelor Oudheidwetenschappen. Het panel stelt vast dat de opleiding de toetsing conform de richtlijnen in de Notitie Toetsbeleid organiseert en vormgeeft.

Kwaliteit toetsing

De hoofdlijnen van het onderwijsprogramma en de examinering zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) van de opleiding die door de FGw-VU en de FGw-UvA gezamenlijk is ontworpen en door beide instellingen afzonderlijk is vastgesteld.

Het panel heeft de OER, de vakbeschrijvingen in de studiegids en de studiehandleidingen (inclusief informatie over de toetsing), het toetsplan, enkele toetsdossiers en een representatieve steekproef van toetsen en bijbehorende antwoordmodellen bestudeerd. Het panel stelt vast dat de toetsdossiers zorgvuldig samengesteld, volledig en transparant zijn. Op grond van de bestudeerde documenten constateert het panel dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding adequaat dekt. Ook creatief schrijven is in de toetsing geïncorporeerd.

Het panel is tevens tevreden over de kwaliteit van de toetsen. De toetsen zijn over het algemeen valide, betrouwbaar en voldoende transparant. Studenten gaven tijdens het bezoek aan dat de transparantie bij de modules 'Cultural History of the Ancient World 1' en de module 'Omgaan met materiële bronnen' nog voor verbetering vatbaar is. Zo vonden de studenten de inhoud van de toets 'Cultural History of the Ancient World 1' niet helemaal in lijn met de inhoud van de module. De module 'Omgaan met materiële bronnen' wordt verzorgd door meerdere docenten en de studenten vertelden het panel dat zij van de docenten geen eenduidige informatie kregen over de inhoud van de toets. Het panel heeft over beide toetsen met de docenten gesproken en tot zijn tevredenheid vernomen dat er met betrekking tot beide toetsen reeds actie ondernomen is. De opleidingscommissie en de examencommissie (zie hieronder) houden de toetsen van deze modules nauwlettend in de gaten. Het panel adviseert de transparantie van de toetsing van deze modules goed te blijven monitoren.

Het toetsplan van de opleiding biedt een mooi overzicht van de leerlijnen, waarbij voor elk niveau van iedere leerlijn inzichtelijk gemaakt is bij welke module(n) binnen het programma dit niveau getoetst wordt en met welke toetsvorm. Het panel stelt vast dat de gehanteerde toetsvormen gevarieerd zijn en goed aansluiten bij het onderwijs en (het niveau van) de leerdoelen van de modules. Het panel constateert dat door het programma heen een geleidelijke verschuiving van de focus binnen de toetsing plaatsvindt van het voornamelijk toetsen op kennis en inzicht, via het meer toetsen op toepassen en analyseren naar toetsen op het vermogen tot synthese en evaluatie. Dit komt ook tot uitdrukking in de keuze van de toetsvorm. Het panel vindt dit zeer positief. Naar de mening van het panel wordt zo overtuigend zichtbaar gemaakt hoe studenten gaandeweg het gewenste eindniveau binnen de opleiding bereiken. Voorbeelden van ingezette toetsvormen zijn schriftelijke tentamens, mondelinge presentaties, schriftelijke opdrachten, onderzoeksverslagen, papers/(video)essays. Vaak wordt per module een combinatie van verschillende toetsvormen ingezet. De opleiding realiseert in de ogen van het panel tevens een goede balans tussen formatieve en summatieve toetsing. Studenten spraken tijdens het bezoek hun grote waardering uit over de formatieve feedback die zij ontvangen. De opleiding ziet het geven van feedback als een belangrijke bijdrage aan het leerproces van studenten. De opleiding heeft de ambitie om de formatieve toetsing verder te digitaliseren in combinatie met *blended learning*. Dit vindt het panel een uitstekend idee.

Ook de kwaliteit van de beoordelingen is volgens het panel goed. Het panel constateert dat de opleiding gezamenlijke standaard beoordelingsformulieren voor academisch schrijven, creatief of zakelijk schrijven, onderzoeksvaardigheden en presentaties heeft ontwikkeld. Niet alleen wordt zo de consistentie in de beoordelingen volgens het panel geborgd, ook de vergelijkbaarheid van de

toetsing met schriftelijke werkstukken en presentaties tussen de verschillende modules wordt op deze wijze geborgd. Het panel vindt de formulieren van goede kwaliteit en is bijzonder positief over de kolom 'aandachtspunten' op deze beoordelingsformulieren. Hierin kan worden aangegeven wat de student dient mee te nemen naar het volgende niveau. Het panel vindt de kwaliteit van de gegeven feedback daarbij uitstekend.

Na de toetsafnamen wordt inzage geboden in de toetsresultaten en worden standaard nabesprekingen georganiseerd. Op schriftelijke werkstukken/essays ontvangen studenten standaard feedback. Ook daarbuiten hebben studenten volop de gelegenheid om feedback te ontvangen. Deze nabesprekingen en feedback leveren volgens het panel een niet te verwaarlozen bijdrage aan het leerproces van de student. Tijdens het bezoek gaven de studenten aan in het geheel tevreden te zijn over de toetsing binnen de opleiding. Met de kanttekening van de twee eerder genoemde modules, waarop reeds gepaste actie is ondernomen, weten studenten ruim voor de toetsafname wat er van hen verwacht wordt (onder andere via de studiehandleidingen en voorbeeldtoetsen) en zij ervaren de beoordelingen als eerlijk. Verder zijn zij tevreden over de spreiding van de toetsen.

Het panel heeft zich tevens een beeld gevormd van de toetsing in de eindfase. Daartoe heeft het de scripties en bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd van een representatieve steekproef van vijftien afgestudeerden. Noodzakelijkerwijs betrof het hier uitsluitend scripties en beoordelingsformulieren van de VU-voorloper Oudheidkunde, omdat de eerste scripties van studenten die de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen hebben doorlopen pas eind studiejaar 2020-2021 worden verwacht. Het panel is in grote lijnen tevreden over de kwaliteit van de toetsing van de eindwerken, al meent zij dat op enkele punten verbetering mogelijk is.

De scriptiebeoordelingsformulieren zijn van voldoende kwaliteit en de formulieren zijn meestal helder en transparant ingevuld met in een aantal gevallen uitgebreide onderbouwing en feedback. In sommige gevallen ontbreekt er echter feedback. Het panel adviseert de opleiding er omwille van de inzichtelijkheid en navolgbaarheid van de beoordeling op toe te zien dat de scriptiebeoordelingsformulieren altijd voorzien zijn van geschreven feedback. Verder heeft het panel de indruk dat in een aantal gevallen de beoordeling en het toegekende cijfer aan de hoge kant zijn. Tot zijn tevredenheid constateert het panel dat het vierogenprincipe wordt toegepast bij de beoordeling van de scripties: scripties worden beoordeeld door de begeleider en een tweede beoordelaar. Uit de beoordelingsformulieren wordt echter niet altijd duidelijk of de beoordelaars de beoordeling onafhankelijk van elkaar hebben uitgevoerd en hoe uiteindelijk het eindcijfer tot stand is gekomen.

Tijdens het bezoek heeft het panel van de examencommissie vernomen dat in het collegejaar 2019-2020 in de aanloop naar de eerste scripties van de nieuwe ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen een nieuw, uniform scriptiemodel en scriptiebeoordelingsformulier voor de opleiding zal worden ontwikkeld. Ook bij de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen zal bij de scriptiebeoordeling het vierogenprincipe worden toegepast. Met het oog op de borging van de interdisciplinariteit in de scriptie geldt daarbij dat de beoordelaars afkomstig dienen te zijn uit twee verschillende disciplines. Het panel vindt dit een uitstekende zaak. Het panel adviseert ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling om elke beoordelaar een eigen formulier te laten invullen met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarbij adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen (bijvoorbeeld via middeling, dialoog).

Het panel constateert dat naast de examencommissie (zie Functioneren examencommissie hieronder) de opleidingscommissies (OC's) van de FGw-UvA en FGw-VU een belangrijke controlerende en adviserende rol in de kwaliteitsbewaking rondom de toetsing vervullen. De OC's vergaderen gezamenlijk en adviseren gezamenlijk over het onderwijs (studiehandleidingen, evaluaties,) en bij de totstandkoming van de OER.

Examencommissie

Bij de VU is de Examencommissie FGw-VU verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de opleidingen van de FGw-VU, waaronder ook de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen. Studenten van de bacheloropleiding Oudheidwetenschappen aan de VU richten zich met verzoeken tot de examencommissie aan de VU. De samenstelling van de examencommissie FGw-VU is vastgelegd in het faculteitsreglement. De examencommissie bestaat uit een Ba-, Ma- en toetskamer. In elk van de drie kamers is het cluster Oudheid/ACASA met haar expertise vertegenwoordigd. De voorzitters van deze kamers zitten in het Dagelijks Bestuur van de examencommissie. Het Dagelijks Bestuur heeft een eigen voorzitter, die voorzitter is van de examencommissie als geheel. De commissie beschikt over één extern lid. De toetskamer draagt namens en onder eindverantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur van de examencommissie feitelijk zorg voor de borging van de toetskwaliteit.

Het panel heeft zich op grond van de zelfevaluatie en het gesprek met de examencommissie een beeld gevormd over de activiteiten van de examencommissie en de toetskamer. Het panel stelt vast dat de examencommissie haar wettelijke taken vervult, waaronder onder meer het opstellen van en controleren op naleving van eigen Regels en Richtlijnen, aanwijzen van examinatoren, in het kader van de diplomatoekenning controleren of studenten aan de eisen in de OER hebben voldaan, het treffen van maatregelen in geval van fraude en/of plagiaat en het behandelen van verzoeken van studenten. Conform de richtlijnen in de Notitie Toetsbeleid adviseert de toetskamer over het toetsbeleid op faculteitsniveau en de vertaling daarvan op afdelingsniveau. Tevens evalueert zij het toetsbeleid en de uitvoering daarvan achteraf. Jaarlijks stelt de toetskamer een jaarplan op met daarin de activiteiten die zij dat jaar zal ondernemen. In een jaarverslag brengt zij verslag uit over haar activiteiten. Activiteiten die de toetskamer onderneemt specifiek gericht op de borging van de kwaliteit van de toetsing van de opleiding zijn:

1. Controleren van en adviseren over het toetsplan;
2. Beoordelen toetsen modulen. Jaarlijks stelt de toetskamer vast van welke modules de kwaliteit van de toetsing beoordeeld zal worden. Hierbij hanteert zij een systematiek die erop is gericht dat na vijf jaar de toetsing van het gehele curriculum van een opleiding is geëvalueerd. In de praktijk betekent dit dat elke docent elke twee jaar bij de beoordeling aan bod komt (via verschillende modules die hij/zij verzorgt). Ook signalen dat de toetsing van een bepaalde module te wensen overlaat, zijn een reden om de module in de steekproef op te nemen. De beoordeling van de kwaliteit van de toetsen wordt uitgevoerd aan de hand van de toetsdossiers en gebruikmakend van een speciaal daarvoor ontwikkeld beoordelingsformulier. Indien er tekortkomingen in de toetsing worden geconstateerd dient de verantwoordelijke examinator een verbeterplan op te stellen en vervolgens uit te voeren. Het daaropvolgende jaar wordt de module opnieuw beoordeeld.
3. Beoordelen afstudeerwerken. Jaarlijks stelt de toetskamer vast van welke afstudeerwerken uit het voorafgaande studiejaar zij de beoordelingen zal evalueren. Sinds studiejaar 2017-2018 hanteert zij hiervoor een nieuwe werkwijze om meer scripties aan bod te kunnen laten komen. Hierbij richt zij zich niet zozeer op een integrale herbeoordeling van de scriptie, maar met name op controle van de inhoudelijke en procedurele aspecten van de oorspronkelijke scriptiebeoordelingen.

Het panel is van mening dat de examencommissie FGw-VU een proactieve instelling heeft en dat de toetskamer de kwaliteit van de toetsing op een degelijke wijze borgt. Het constateert op basis hiervan dat de formele taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie adequaat zijn belegd en dat er sprake is van heldere afspraken en procedures.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De invulling van het toetsdossier biedt de juiste handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen.

Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding in orde is en dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding adequaat afdekt. Het toetsplan is mooi uitgewerkt naar verschillende niveaus. De gehanteerde toetsvormen zijn gevarieerd en sluiten goed aan bij het onderwijs en de leerdoelen van de modules en er is sprake van een goede balans tussen formatieve en summatieve toetsing. Het panel vindt het zeer positief dat de focus in de toetsing (en daarmee de typen toetsvormen) gaandeweg verschuift binnen het curriculum in lijn met de toename in complexiteit. De verkenning van de mogelijkheden voor verdere digitalisering van de formatieve toetsing vindt het panel een uitstekend initiatief. Verder is het panel ook tevreden over de kwaliteit van de beoordelingen.

Het panel vindt de gezamenlijke standaard beoordelingsformulieren voor schriftelijke werkstukken en presentaties van goede kwaliteit. Deze dragen bij aan de consistentie in de beoordelingen en tevens aan de vergelijkbaarheid van de toetsing van modules. De aandacht voor nabesprekingen en de goede kwaliteit feedback leveren volgens het panel een belangrijke bijdrage aan het leerproces van de student. Het panel vindt ook de toetsing in de eindfase (scriptie) over het geheel genomen van voldoende kwaliteit, al vindt het panel de toegekende cijfers soms aan de hoge kant. Het panel adviseert de opleiding omwille van de transparantie en navolgbaarheid van de beoordelingen erop toe te zien dat alle scriptiebeoordelingsformulieren voldoende geschreven feedback bevatten. Met het oog op de ontwikkeling van het nieuwe uniforme scriptiemodel en scriptiebeoordelingsformulier adviseert het panel de beoordelingsprocedure zo in te richten dat iedere beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarnaast adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen.

De Examencommissie FGw-VU (waaronder de toetskamer) die verantwoordelijk is voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de ACASA-bacheloropleiding Oudheidwetenschappen, heeft een proactieve instelling en borgt de kwaliteit van de toetsing op degelijke wijze. Zij hanteert hierbij een weldoordachte systematiek.

Alles overwegend concludeert het panel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van vijftien recent voltooide scripties bestudeerd. Deze steekproef bevatte uitsluitend scripties die waren geproduceerd door studenten die het programma van de vroegere VU-voorloper van de opleiding, de opleiding Oudheidkunde, hadden doorlopen (zie Bijlage 4). Ten tijde van de visitatie waren er namelijk nog geen scripties geproduceerd binnen het ACASA-programma, omdat het programma op dat moment pas twee jaar draaide. Het panel heeft een overzicht van het studieprogramma en de beoogde leerresultaten van de VU-opleiding Oudheidkunde bekeken. Zoals onder Standaard 1 is beschreven, vertoonden de beoogde leerresultaten van de vroegere VU-opleiding Oudheidkunde inhoudelijk veel overeenkomsten met de beoogde leerresultaten van de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen, maar zetten de beoogde leerresultaten van de ACASA-opleiding explicieter in op interdisciplinariteit en reflectie op de Oudheid. De eisen die bij de vroegere VU-opleiding Oudheidkunde aan de aard en het niveau van de scriptie werden gesteld komen eveneens overeen met de eisen die binnen de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen worden gesteld (zie Standaard 2). Het beeld dat de

scripties van de VU-opleiding Oudheidkunde geven, zal daarom in grote lijnen overeenkomen met dat van de toekomstige scripties van de ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen, al zal in die laatste de meer expliciete aandacht van het ACASA-programma voor interdisciplinariteit en reflectie op de Oudheid naar verwachting zichtbaar worden.

Het panel stelt vast dat de bestudeerde eindwerken over het algemeen van goede kwaliteit zijn en is van mening dat zij aantonen dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten van de opleiding (de VU-opleiding Oudheidkunde) realiseren. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en kennen vaak een interessante onderwerpkeuze. In de regel zijn de geformuleerde onderzoeksvragen voldoende helder en afgebakend. De scripties laten een logische opbouw zien en demonstreren een goed gebruik van bronnen, die in een aantal gevallen divers en interdisciplinair van aard zijn. Daarnaast is er vaak sprake van een goede verwerking en kritische belichting van secundaire literatuur. In enkele gevallen is het panel van mening dat het de onderzoeksvraag enigszins aan scherpte ontbreekt. Ook vertonen enkele scripties relatief weinig diepgang. Deze scripties zijn in de ogen van het panel tamelijk descriptief van aard of hebben een enigszins oppervlakkige conclusie. Meer aandacht voor deze aspecten zou de overigens goede kwaliteit van de scripties volgens het panel naar een nog hoger niveau tillen.

Niveau afgestudeerden

Het merendeel van de afgestudeerden (van de VU-opleiding Oudheidkunde) stroomt door naar aanpalende (research) masteropleidingen, bijvoorbeeld de ACASA-(research)masteropleiding Classics and Ancient Civilizations of de tweejarige educatieve master. De overstap naar de masteropleiding verloopt volgens de alumni probleemloos.

Na afronding van hun studie (meestal na een master- en/of lerarenopleiding) komen veel alumni terecht in verschillende relevante functies bij overheden, de culturele sector, het boek- en bibliotheekwezen, het voortgezet onderwijs of de wetenschap. De alumni kijken met grote tevredenheid op hun opleiding terug en voelen zich in de regel voldoende toegerust op hun werkzaamheden.

Overwegingen

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni stelt het panel vast dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied, kennen vaak een interessante onderwerpkeuze en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden kijken met tevredenheid op de opleiding terug en komen, al dan niet na een aanpalende masteropleiding, terecht in relevante functies en werkvelden. Zij voelen zich in de regel voldoende toegerust op hun werkzaamheden.

Conclusie

Bacheloropleiding Oudheidwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de standaarden 1, 2, 3 en 4 voor de bacheloropleiding Oudheidwetenschappen is 'voldoet'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Oudheidwetenschappen:* als 'positief'

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

1. Algemene eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Oudheidwetenschappen:

- heeft kennis van en inzicht in algemeen wetenschapsfilosofische achtergronden van geesteswetenschappelijk onderzoek en kan deze kennis en inzichten toepassen op het vakgebied van de opleiding en zich een oordeel vormen over de plaats van dit vakgebied als onderdeel van geesteswetenschappelijke disciplines en ten opzichte van andere verwante disciplines;
- kan op een academisch niveau relevante gegevens verzamelen en interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en - voor zover van toepassing - sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten;
- kan schriftelijk en mondeling rapporteren over een wetenschappelijk onderwerp, zowel voor een wetenschappelijk publiek als voor een breder publiek;
- beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de verschillende vakgebieden die relevant zijn voor Oudheidwetenschappen, in het bijzonder (onderzoeks)vaardigheden op het gebied van het gekozen specialisme;
- is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien;
- kan publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands of Engels interpreteren en in zijn/haar oordeelsvorming betrekken;
- bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt;
- heeft ervaring opgedaan met het samenwerken in groepsverband en is op basis daarvan in staat over het eigen functioneren in een groep te reflecteren;
- heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden;
- kan relevante ontwikkelingen in de betrokken vakgebieden verbinden aan een eigen onderzoeksofzet, bepalen welke van deze ontwikkelingen en inzichten het meest relevant zijn voor de eigen onderzoeksofzet en kan een beperkt aantal analysetechnieken en onderzoeksmethoden zelfstandig toepassen.

2. Opleidingsspecifieke eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Oudheidwetenschappen:

- kan culturele patronen en processen van cultuuroverdracht identificeren en duiden, zowel in diachrone zin – van de Oudheid tot het heden – als in synchrone zin – tussen verschillende culturen in Europa, de Mediterrane wereld en het Nabije Oosten;
- kan uitleggen hoe de (idee) 'Oudheid' en antieke culturele artefacten en teksten door de tijd hebben gefunctioneerd (bijvoorbeeld in politieke, morele, esthetische, educatieve en legitimerende zin);
- kan specifieke culturele fenomenen, processen en artefacten in de Oudheid en volgend uit de Oudheid duiden vanuit een breed, interdisciplinair, cultuurhistorisch (meta-) perspectief;
- kan op basis van adequate argumentatie verbanden leggen tussen heden en verleden;
- kan kritisch, cultuurfilosofisch reflecteren op alle bovengenoemde punten;
- kan interdisciplinair werken, dat wil zeggen methodes en theorieën uit verschillende disciplines (in het bijzonder geschiedenis, filologie, sociologie, antropologie, cultuurfilosofie, archeologie, erfgoed- en receptiestudies) integreren en toepassen op een casus;
- kan werken met combinaties van verschillende soorten bronnen (vergelijking en confrontatie), met name tekst en materiële cultuur;
- kan samenwerken in een interdisciplinaire context;
- heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Oudheidwetenschappen;

- heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding;
- en is in staat om deze (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding Oudheidwetenschappen.

De bacheloropleiding Oudheidkunde beoogt:

- studenten kennis van en inzicht in oude culturen en samenlevingen in het Middellandse zeegebied (circa 3000 v. Chr. tot 600 n. Chr.) bij te brengen, met name betreffende hun historische, archeologische, filosofische, godsdienstige en talige aspecten;
- studenten kennis van en inzicht in het brede scala van methoden en technieken bij te brengen, waarmee de genoemde culturen worden bestudeerd;
- studenten de oudheidkundige attitude te doen verwerven, dat wil zeggen de vaardigheid de wetenschappelijke discussie op een aantal traditionele terreinen van oudheidkundig onderzoek te volgen en op interdisciplinaire wijze te evalueren;
- studenten kennis van een der oude talen uit het Mediterrane gebied te doen verwerven, ten minste op elementair niveau;
- studenten de vaardigheid bij te brengen zelfstandig informatie te verzamelen, kritisch te wegen en zorgvuldig te interpreteren;
- studenten de vaardigheid bij te brengen te rapporteren in woord en geschrift over een wetenschappelijk vraagstuk en geheel zelfstandig een 'status quaestionis' op te stellen over een onderwerp binnen het vakgebied;
- studenten kennis van en inzicht in de waarden die aan het wetenschapsproces ten grondslag liggen bij te brengen;
- studenten aan te moedigen een kritische instelling en integriteit aan de dag te leggen en vasthoudendheid en creativiteit te tonen;
- studenten vaardigheden aan te leren die nodig zijn om goed te kunnen functioneren in een maatschappelijke functie waarbij een beroep gedaan wordt op competentie met betrekking tot de oudheidkunde;
- studenten het vermogen aan te leren een duidelijk standpunt in te nemen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluriformiteit in waarden.

Specifieke eindtermen per majorencombinatie:

De bachelor in Oudheidkunde algemeen (majorencombinatie Oudheidkunde I: archeologisch-historisch en II: literatuur en cultuur) heeft:

- zich in één der aspecten van oudheidkundig onderzoek, met name het archeologische, oudhistorische en filosofische, een meer specialistische kennis eigen gemaakt;
- naar keuze een verdere verdieping of uitbreiding van oudheidkundige kennis en vaardigheden verworven, dan wel zich georiënteerd op niet-oudheidkundige disciplines, dan wel zich georiënteerd op de arbeidsmarkt door het volgen van praktijkgerichte vakken.

De bachelor Oudheidkunde met Latijn, resp. Grieks heeft:

- een zodanige kennis van en inzicht in de Latijnse resp. Griekse taal, taalkunde en letterkunde dat deze gelijk is aan die van de bachelor GLTC.

De bachelor Oudheidkunde met Babylonisch-Assyrisch heeft:

- een gedegen kennis van de Mesopotamische talen (Babylonisch en Assyrisch) met nadruk op de latere fasen;
- kennis van en inzicht in de cultuur en de geschiedenis van West-Azië op basis van zowel filologische als archeologische bronnen;
- de nodige kennis om West-Azië te kunnen plaatsen in de Oost-Mediterrane wereld en inzicht in de daarmee verbonden problematiek.

De bachelor Oudheidkunde met Grieks en Babylonisch-Assyrisch heeft:

- een gedegen kennis van en inzicht in de Mesopotamische talen en culturen (Babylonisch en Assyrisch) met nadruk op de latere fasen;

- een zodanige kennis van en inzicht in de Griekse taal, taalkunde en letterkunde dat deze gelijk is aan die van de bachelor GLTC.

De bachelor Oudheidkunde met Archeologie en Oude Geschiedenis heeft:

- een gedegen kennis op het gebied van de archeologie, in het bijzonder op het gebied van de Mediterrane archeologie, voor de betreffende onderdelen overeenkomend met de eisen zoals gesteld aan de bachelor archeologie;
- een zodanige kennis van en inzicht in de oude geschiedenis, dat die gelijk is aan die van de bachelor Geschiedenis die de major Oude Geschiedenis heeft gekozen.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Het curriculum bestaat uit modules die alle studenten Oudheidwetenschappen volgen, modules die studenten in het kader van hun disciplinaire specialisatie volgen, keuzeruimte en een scriptie:

- Gezamenlijke modules Oudheidwetenschappen eerste jaar (48 EC);
- Modules ter oriëntatie op de specialisatie in het eerste jaar (12 EC);
- Gezamenlijke modules Oudheidwetenschappen tweede en derde jaar (48 EC);
- Modules in een van de vijf specialisaties (30 EC);
- Minor/vrije keuzeruimte (30 EC);
- Scriptie (12 EC).

Jaar	Semester 1			Semester 2		
	periode 1	periode 2	periode 3	periode 1	periode 2	periode 3
1.	Cultural history of the Ancient World 1	Cultural history of the Ancient World 2	Omgaan met historische bronnen	Omgaan met materiële bronnen	Cultural history of the Ancient World 3: Beyond Antiquity	Antieke Filosofie
	The Classical Canon 1: The Heritage of Antiquity	Cultural Contact: East and West		Oriëntatie / Specialisme	Oriëntatie / Specialisme	
2.	The Mediterranean World in Europe	Philosophy of the humanities	Religion in Antiquity	Heritage in context	ACASA-excursie	Receptie en creatief schrijven
	Specialisme	Specialisme		Specialisme	The Classical Canon 2: The Sociology of Cultural Selection	
3.	Specialisme	Lieux de mémoire	Minor/vrije keuzeruimte	Specialisme	Scriptie	Scriptie
	Minor/vrije keuzeruimte	Minor/vrije keuzeruimte		Minor/vrije keuzeruimte	Minor/vrije keuzeruimte	

Tabel: Bachelorprogramma Oudheidwetenschappen

Legenda

ACASA-brede modules (gedeeld met Archeologie en GLTC)

Modules gedeeld met alleen GLTC of alleen Archeologie

Eigen modules van Oudheidwetenschappen

Specialisatie binnen de major ; NB in het eerste jaar is dit oriënterende keuzeruimte, met het oog op specialisatieruimte

Minor/vrije keuzeruimte

Scriptie

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Opleiding	Letter*
UvA	
B Hebreeuwse Taal en Cultuur	A
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	B
B Arabische Taal en Cultuur	C
B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	D
M Oudheidstudies	E
M Midden-Oosten Studies	F
B Oudheidwetenschappen	G
VU	
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	H
B Oudheidwetenschappen	I
M Oudheidstudies	J

Dag 1 VU - 17 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	10.00	Voorbespreking opleidingen E, J
10.00	10.45	Startgesprek formeel verantwoordelijken VU / UvA
10.45	11.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken E, J
11.15	11.30	Pauze
11.30	12.15	Studenten opleidingen E, J (= alumni opleidingen B, G, H, I)
12.15	13.00	Docenten opleidingen E, J
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.00	Inzien documenten E, J
14.00	14.30	Inzien documenten B, H, G, I
14.30	14.45	Intern overleg t.a.v. Examencommissie VU
14.45	15.30	Examencommissie I (VU opleidingen H, I, J)
15.30	16.30	Voorbespreking opleidingen B, H, G, I
16.30	17.00	Open spreekuur
17.00	17.30	Alumni opleidingen E, J
17.30	18.00	Intern overleg E, J

Dag 2 UvA - 18 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	9.30	Paneloverleg B, H
9.30	10.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken B, H
10.00	10.45	Studenten opleidingen B, H
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.45	Docenten opleidingen B, H
11.45	12.15	Paneloverleg G, I

12.15	12.45	Lunch
12.45	13.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken G, I
13.15	14.00	Studenten opleidingen G, I
14.00	14.45	Docenten opleidingen G, I
14.45	15.00	Pauze
15.00	15.15	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
15.15	15.45	Examencommissie II (BA UvA – B, G)
16.45	16.15	Examencommissie III (MA UvA – E)
16.15	16.45	Intern paneloverleg
16.45	17.15	Eindgesprek formeel verantwoordelijken UvA
17.15	17.45	Eindgesprek formeel verantwoordelijken VU
17.45	18.15	Intern paneloverleg B, H, G, I

Dag 3 UvA - 19 september		
	9.00	Aankomst panel
9.00	10.30	Vaststellen bevindingen B, E, G, H, I, J
10.30	10.45	Vorbereiden mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.30	Mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
11.30	12.15	Ontwikkelgesprek VU/UvA (opleidingen B, E, G, H, I, J)
12.15	13.00	Lunch
		<i>Vanaf hier UvA gedeelte van het programma</i>
13.00	14.30	Voorbespreking opleidingen A, C, D, F
14.30	15.15	Gesprek inhoudelijk verantwoordelijken A, C, D, F
15.15	16.00	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten/alumni BA Nieuwgrieks (=D) - Studenten MA M-O (=F; = alumni A, C)
16.00	16.45	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten BA Nieuwgrieks (=D) - Docenten MA M-O (= F)
16.45	17.15	Alumni MA M-O
17.15	17.45	Open spreekuur
17.45	18.15	Intern paneloverleg D, F

Dag 4 UvA - 20 september		
	9.00	Aankomst panel
9.00	9.30	Intern paneloverleg A, C
9.30	10.15	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten Arabisch (C) - Studenten Hebreeuws (A)
10.15	11.00	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten Arabisch (C) - Docenten Hebreeuws (A)
11.00	11.45	Inzien documenten A, C, D, F
11.45	12.00	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
12.00	12.30	Lunch
12.30	13.00	Examencommissie BA (opleidingen A, C, D)

13.00	13.30	Examencommissie MA (opleidingen F)
13.30	14.00	Paneloverleg
14.00	14.30	Eindgesprek formeel verantwoordelijken A, C, D, F
14.30	16.00	Vaststellen voorlopige bevindingen
16.00	16.15	Vorbereiden mondelinge rapportage
16.15	16.30	Mondelinge rapportage A, C, D, F
16.30	17.15	Ontwikkelgesprekken (sessie I: A ,C ,F / sessie II: D)
17.15		Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Selectie eindwerken

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken bestudeerd. Deze zijn nog van de voorgaande bacheloropleiding Oudheidkunde (ook CROHO-nummer 56704). De gezamenlijke ACASA-opleiding Oudheidwetenschappen is in zijn huidige vorm in 2017 gestart. Het eerste cohort zal pas in 2020 de complete bachelorcyclus doorlopen hebben en pas vanaf dat jaar zullen er bachelorscripties beschikbaar zijn die in het nieuwe, gezamenlijke programma geschreven zijn.

De selectie werd gebaseerd op een lijst afgestudeerden van de periode 2015-2018, waarbij werd gezorgd voor een evenwichtige spreiding in cijfers, onderwerpen en begeleiders. Het panel heeft in de selectie rekening gehouden met de in het oude programma gangbare zes majorencombinaties. Bij de 26 scripties uit de periode 2015-2018 kwamen vier majorencombinaties voor die elk in de selectie zijn opgenomen:

<i>Majorencombinatie</i>	<i>Totaal aantal scripties 2015-2018</i>	<i>Scriptieselectie</i>
1e major Oude geschiedenis, 2e major Mediterrane archeologie	3	3
1e major Oudheidkunde, 2e major Latijn	8	6
1e major Oudheidkunde, 2e major Nieuwbabylonisch	4	1
1e major Oudheidkunde, 2e major Oudheidkunde 2	11	5
<i>Totaal</i>	<i>26</i>	<i>15</i>

De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Bestudeerde documenten

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene documenten:

- Instellingsplan 2015-2020;
- Handboek Onderwijskwaliteit, Taalbeleid (versie 2019);
- Handboek Onderwijskwaliteit, VU-Toetskader (versie 2019).

Jaarverslagen:

- Jaarverslag examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen 2017-2018;
- Jaarverslag examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen 2016-2017;
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2018-2019;
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2017-2018;
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2016-2017.

Studiehandleidingen, waaronder in *hard copy*:

- Studiehandleiding 'Omgaan met historische bronnen';
- Studiehandleiding 'Cultural History of the Ancient World 3: Beyond Antiquity';
- Studiehandleiding 'Receptie en Creatief Schrijven'.

Aanvullend dossier toetsing met de volgende informatie:

- ACASA-beoordelingsformulieren Academisch Schrijven, Creatief of Zakelijk Schrijven, (Mondelinge) Presentaties, Onderzoeksvaardigheden en Bachelorscriptie;
- Toetsdossier 2018-2019 'Omgaan met Historische Bronnen' (inclusief feitelijk gemaakte en beoordeelde toetsen);
- Toetsdossier 2018-2019 'Cultural History of the Ancient World 3: Beyond Antiquity' (inclusief feitelijk gemaakte en beoordeelde toetsen en tussentijdse feedback);

- Toetsdossier 2018-2019 'Receptie & Creatief Schrijven' (inclusief feitelijk gemaakte en beoordeelde toetsen).

Uitgebreidere informatie over de (toetsing van) modulen via USB-stick en/of elektronische leeromgeving.

